

# AkersDølen



Medlemsblad for Groruddalen Historielag



|                         |     |
|-------------------------|-----|
| Fra Stabburstrappen     | s 2 |
| Hva skjer               | s 3 |
| Lansering av årbok 2012 | s 4 |
| Økernvandring           | s 6 |

|                       |      |
|-----------------------|------|
| Kulturminnedagen 2012 | s 7  |
| Ragna Maries Boller   | s 8  |
| Bånkalldagen          | s 10 |

## AkersDølen

Medlemsblad for Groruddalen Historielag

### Returadresse:

Groruddalen Historielag  
Postboks 37 Grorud  
0905 OSLO

### Besøksadresse:

Stabburet Nordtvet gård  
Gårdsveien 1-3

### Kontortid:

Kontoret er åpent første  
onsdag hver måned.  
kl. 12.00 - 14.00  
Telefon: 22 16 48 85  
E-post: [post@grohi.no](mailto:post@grohi.no)  
Hj.side: [www.grohi.no](http://www.grohi.no)  
Org.nr 989 556 924

### AkersDølen's redaksjon:

Kristian Skaane  
Sigrun Opheim  
Arvid A. Larsen

### Styret:

Leder og ansv.red.:  
Jan Arne Tangerud

Nestleder: May Grimdalen

Kasserer: Arvid A. Larsen

Sekretær: Sigrun Opheim

### Styremedlemmer:

Guri E. Bramness  
Anne Finhammer  
Per Furuseth  
Kristian Skaane

### Varamedlemmer:

Gro Hoddevik  
Berit Hagen

### Produksjon:

Gjerholm Design

# Fra Stabburstrappen

Jeg har sittet i styret siden midten av 1980-tallet, men jeg har ikke opplevd en slik positiv utvikling for mange av dalens kulturminner som jeg ser for tiden. Det begynte med utvendig vedlikehold av gamle Rommen skole. Oppussingen har tatt lang tid, men det nærmer seg fullførelse.

Stabburet og låven på Bånkall gård har stått til nedfalls i mange år, men nå er låven strippet innvendig, solide fundamenter blir lagt på plass og låven blir bygget opp igjen innvendig. Gårdsplassen er drenert og planert. Det skal bli spennende å se resultatet.

Grorudveien 3 og 5 nærmer seg fullførelse. Groruddalen Historielag har vært med i en steinhogger-museumskomite. Nå er steinhoggermuseet ferdig. Det er innredet et kjøkken slik det så ut den gang da Grorudveien 3 og 5 var nybygget. Huset er nydelig restaurert av dyktige håndverkere. Det må bli historielagets oppgave å vise dette fram til sine medlemmer.

Jeg får ta med at Tveten gård også blir restaurert. Vi har mye å glede oss til når restaureringsarbeidet er ferdig. Dette må gjøres kjent for Groruddalens innbyggere. Det er viktig at når kulturminnene blir satt i stand av Oslo kommune i samarbeid med bydelene og Byantikvaren i Oslo, så må Groruddalens befolkning ta i bruk disse stedene. Det vil skape tilhørighet og identitet til hjemstedet.

Jan Arne Tangerud,  
Leder.

**Forside:** De utgitte årbøkene fra 1985 til 2012 danner tallet 25. Årets bok er nummer 25 i rekken.  
Fotograf: Jan Arne Tangerud



# Hva skjer?

| Dato/tid                                                                                                                           | Møteplass              | Aktivitet        |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|------------------|
| Helgen<br>24.-25. november                                                                                                         | Grorud samfunnshus     | Lions høstmesse  |
| tirsdag 26. februar 2013<br>kl.19.00                                                                                               | Sted vil bli annonsert | Årsmøte for 2013 |
| <b>Det tas forbehold om endringer i programmet!</b><br><b>Følg med på nettsiden <a href="http://www.grohi.no">www.grohi.no</a></b> |                        |                  |

**“Lokalhistorie er spennende!”**



**I 2012 fikk vi inn kr 7 381,- Blir du med i år?**



Ta med denne strekkoden til din nærmeste  
tippekiosk for å støtte Historielaget

**Har du husket å betale kontingenten?**

# Den 25. utgave av historielagets årbok

25. Oktober ble den 25. utgaven av Groruddalen Historielags årbok 2012 utgitt og lagt ut for salg. Dette skjedde i Furusetheimen med nærmere 80 mennesker til stede, og der Furuset Vel stod som vertskap ved leder Eva Rueslåttén.

To av forfatterne av årboken fikk ordet: Guri Bramness fortalte om Fredsmarsjen 1945. Denne ble gjennomført som en takk for freden - en tid for glede, for handling og for å se framover. Samtidig var formålet å skaffe penger til idretten som hadde dårlige kår under krigen.

Deretter fikk vi en innføring i deler av Furuset Vel sin 100-årige historie ved Vidar Noreng. I den innholdsrike fortellingen om Lekeplassen i Grorudveien 95, for mange kalt Lekern, fikk vi vite om tennisbanen, skøytebane og barneparken.

Leder i Groruddalen Historielag og leder av årbokkomiteen Jan Arne Tangerud takket alle forfatterne som hadde bidratt og Furuset Vel for en fin kveld med flott bevertning. Og årboksalget gikk strykende!

I årboken finner vi spennende artikler fra de 4 bydelene i Groruddalen.

Årboken fås kjøpt i bokhandlere i Groruddalen og i Deichmans filialer.



*Vidar Noreng gir en innføring i Furuset Vel sin 100 årige historie*



# Bestill Årboka for 2012

GRORUDDALEN HISTORIELAG



## ÅRBOK 2012

Benytt anledningen til å få en fin julegave til deg selv eller andre.

**Kun kr 150,-**

Bestillingsskjema finner du på siste side.



# Ørkenvandring i ruskevær



Torsdag 6. september hadde Groruddalen Historielag en lokalhistorisk vandring på Økern.

*Her ser vi Jostein Pettersen (til venstre) og Per Furuseth stolt vise fram et gammelt ismagasin-skap, datidens kjøleskap, som i dag brukes til noe helt annet enn kjøleskap. Det er en innvielses-gave fra Nordby i Ullensaker. Kjøleskapet har originale beslag, gangjern, er nummerert og har et staselig skilt i front: "Christiania is-magazin og fabrikk for is-beholdere."  
Jan Arne Tangerud.*

Det var 7 stykker som møtte opp til tross for det dårlige været. Turen endte opp på Johannesløkken der vi ble godt mottatt og fikk servering i spisestuen. Jostein Pettersen orienterte om det enorme restaureringsarbeidet som er gjort på dugnad.

✎ Jan Arne Tangerud

**Husk å melde adresseforandring!**

# Kulturminnedagen 2012 på Bjerke Travbane



I anledning kulturminnedagene 2012 inviterte Groruddalen historielag til arrangement på Bjerke travbane den 5.9

Dette ble til i samarbeid med Bjerkes direktør Arnliot Heltberg, som holdt et foredrag om Bjerke travbanes historie. Tema for dagen var: Bjerke – fra gård til travbane, en møteplass gjennom flere generasjoner. Det var cirka 25 som møtte opp for å høre om og å se nærmere på denne møteplassen. Alle visste om den, men de færreste hadde vært innom portene tidligere

Foredraget ble holdt i god tid før kveldens løp skulle starte, og det var dermed mulig å oppleve Bjerkebanen i full aktivitet etterpå. Vi hadde et flott møterom med egen utgang til balkong med god oversikt over banen.

For noen med stor interesse for lokalhistorie var nok noe av det vi fikk høre kjent

fra tidligere, og enkelte kunne fylle inn der detaljer manglet. Slik skal det da også være når historieinteresserte møtes.

Bjerkebanen er i hvert fall en levende møteplass, i tillegg til hester er det også arrangementer med hunder, biler, konferanser, selskapsarrangementer og mer.

Kulturminnedagen (eller dagene) er en del av European Heritage Days som Europarådet tok initiativet til i 1985. Formålet var å øke interessen for kulturminner og kulturmiljøer blant folk flest. Flagg og logo for kulturminnedagene blir ofte forvekslet med dagens EU flagg, men har sitt opphav i Europarådets flagg/logo og unikt for bruk av European Heritage Days.

# RAGNA MARIES KANELBOLLER



Ragna Marie Bondkall ble født 10. mai 1890 i Nes på Romerike. Hun var datter av snekker og husmann Karl Larsen Kristensua og hustru Hanna Hansdatter Fensstadeie.

Etter bl.a. å ha arbeidet ved Anne Olsens Spiseforretning i Oslo, fikk hun arbeid som tjenestefante på Bånkall. Hun giftet seg med en av sønnene på gården, Alf Pedersen Bondkall. Sammen fikk de tre barn, Arne, Ingrid og Solveig.

I 1930 overtok de Bånkall, og Ragna ble frue på gården. Alf sto for gårdsdriften, Ragna sto for husholdningen. Det var tungt arbeid for begge. Husholdningen var stor med egen familie, gårdsarbeidere, stadig gjester og besøk fra familie i Oslo nesten hver helg. Det var våronn, høyyonn, skuronn og julestri. Mange mun-

ner skulle mettes og mye mat skulle lages. Med 5 måltider om dagen og husstell i tillegg ble det lite fritid.

På Bånkall er det lange tradisjoner for gjestfrihet. Gården var et samlingspunkt for bygda, og det var stadig folk innom. For barna var gården et populært møtested, ikke minst takket være Alfs gode håndlag med barn.

Også veifarende kom stadig innom, og alle skulle de ha noe å bite i. På dette området var Ragna spesiell og enerådende. Hvis noen i familien forsøkte å skjerme henne og vise bort enkelte besøkende, var hun krystallklar:

INGEN SKAL JAGES BORT FRA MITT KJØKKEN !

En av Ragnas spesialiteter var kanelboller med melis. Myke som mose og med rikelig med melis på var de sammen med en kaffekopp uimotståelige. Kanelbollene ble servert i storstua med fin oppdekning ved spesielle anledninger, på marmorbordet foran hovedhuset på søndags ettermiddager og ellers når anledningen bød seg. De var også hovedattraksjonen da en hel skoleklasse kom på gårdsbesøk.

Ragna har gått ut av tiden, men hennes raushet og toleranse lever fortsatt. Hennes oppskrift på kanelboller er bevart. Disse står i sin enkelhet som symbol på en holdning og kultur det er verdt å ta vare på.



## RAGNA MARIES KANELBOLLER

150 gr. margarin eller smør  
6 dl melk  
2 egg  
75 gr. gjær  
2 dl. sukker  
½ ts. salt  
kardemomme  
ca. 1 kg. hvetemel  
melis  
vann

Smelt smøret og lunk melken i det. Løs opp gjæren i litt av denne blandingen og bland alt sammen til en ikke for fast deig. Heves

godt. Del deigen i to og trill hver del ut til en pølse som kjevles ut til en avlang leiv. Smør leiven med halvsmeltet smør og dryss på sukker og godt med kanel. Bland det sammen. Rull leiven sammen som en rullekake og skjær den i 2,5 cm tykke skiver. Settes på papirkledd plate. La bollene få en god etterhev før de pensles med sammenpisket egg og stekes ved ca 250 gr. i 10 minutter.

Avkjøl bollene på rist og smør dem med melis ved servering. Oppskriften gir ca 50 boller.



*Søndag 26. august var det en stor historisk begivenhet på Bånkall Gård. For første gang på mange år hadde Ragna Maries berømte kanelboller gjenoppstått.*

*Arnfinn Bondkall som er vokst opp på gården, kunne fremdeles huske den deilige smaken. Etter prøvesmakingen uttalte han at smaken var minst like god som den han husket fra barndommen.*

# Båndkalldagen 2012



*Det var jevnt tilsig av besøkende hele dagen. Vi ser helt klart at det er viktig at vi er til stede på slike arrangementer.*

Historielagets stand var plassert et hyggelig og sentralt sted innomhus.

På et stort langbord var alle våre årbøker utstilt, sammen med informasjonsfoldere. Vi hadde stor pågang av personer som hadde spørsmål. Noen ville vite i hvilken bok de fant stoff om sitt sted i Groruddalen. Med Jan Arne Tangerud sin kunnskap og viten ble riktig bok funnet fram og boken ble kjøpt. En del ville høre hvordan vi jobbet i laget, og vi delte ut informasjonsfolderen vår. Noen meldte seg inn der og da, mens andre ville vente. Informasjon om kultuminneleksikonet ble også delt ut.

Flere ble stående for å slå av en prat. En av dem var Arne Garvang. Han fortalte at da han skulle gjøre research til sin oppvekstroman " Ensomme Stjerner", så hadde han hatt stor nytte og glede av våre årbøker som kildemateriale.

Han lovet å forære historielaget noen eksemplarer av boken. Vi håper han tar turen innom stabburet en onsdag.

✚ Sigrun Opheim

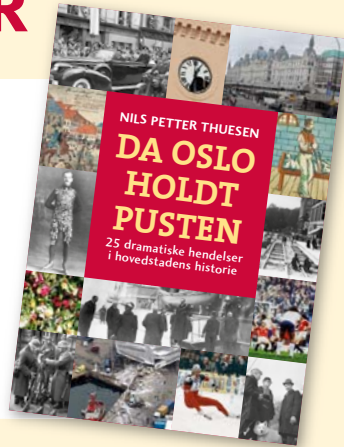
**Husk å melde adresseforandring!**

# NYE SPENNENDE HISTORIEBØKER

NILS PETTER THUESEN

## DA OSLO HOLDT PUSTEN

Les om 25 dramatiske hendelser i Oslos historie. Boken er på 256 sider og er gjennom-illustrert i farger – med mange flotte bilder.

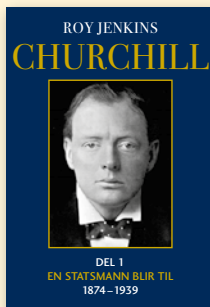


## EN GEDIGEN GAVE TIL JUBILANTER

«På lesefest med Churchill!»

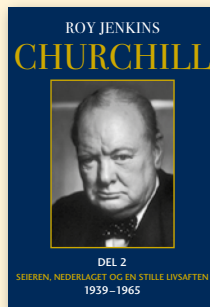
GURI HJELTNES i DAGENS NÆRINGSLIV

VÆR OPPDATERT  
FORAN ÅRETS  
VALG I USA!



ROY JENKINS  
**CHURCHILL**

Del 1  
**1874-1939**



ROY JENKINS  
**CHURCHILL**

Del 2  
**1939-1965**



OLE O. MOEN  
**DET HVITE HUS**

**Kjøp bøkene hos GRORUD LIBRIS – eller  
hos en annen bokhandel i ditt nærmiljø!**

**HISTORIE  
& KULTUR**



Returadresse: Groruddalen Historielag, Postboks 37 Grorud, 0905 OSLO

## Bestillingsskjema - bøker/medlemskap

Vi utgir ny årbok hvert år. Bøkene inneholder viktig lokalhistorisk dokumentasjon fra hele Groruddalen. Den eldste årboken er like aktuell nå som da den ble utgitt.

Kryss av på nedenstående bestillingsseddel og vi sender deg årbøkene i posten.

Eller du kan bestille bøkene på vår nettside [www.grohi.no](http://www.grohi.no).

### Disse prisene har vi på våre årbøker:

**Årbok 2012 kr 150,- / årbok 2011 til 1989: 120,- pr bok / årbok 1985 og 1987: 100,- pr bok**

**Porto kommer i tillegg på alle forsendelser fra oss.**

### Bestilling:

Ja, takk, jeg bestiller følgende (kryss av):

- |                                        |                                                      |                                     |                                            |
|----------------------------------------|------------------------------------------------------|-------------------------------------|--------------------------------------------|
| <input type="checkbox"/> Årbok 1985    | <input type="checkbox"/> Årbok 1995                  | <input type="checkbox"/> Årbok 2002 | <input type="checkbox"/> Årbok 2009        |
| <input type="checkbox"/> Årbok 1987    | <input type="checkbox"/> Årbok 1996                  | <input type="checkbox"/> Årbok 2003 | <input type="checkbox"/> Årbok 2010        |
| <input type="checkbox"/> Årbok 1989/90 | <input type="checkbox"/> Årbok 1997 <b>(utsolgt)</b> | <input type="checkbox"/> Årbok 2004 | <input type="checkbox"/> Årbok 2011        |
| <input type="checkbox"/> Årbok 1991    | <input type="checkbox"/> Årbok 1998                  | <input type="checkbox"/> Årbok 2005 | <input type="checkbox"/> <b>Årbok 2012</b> |
| <input type="checkbox"/> Årbok 1992    | <input type="checkbox"/> Årbok 1999                  | <input type="checkbox"/> Årbok 2006 |                                            |
| <input type="checkbox"/> Årbok 1993    | <input type="checkbox"/> Årbok 2000                  | <input type="checkbox"/> Årbok 2007 |                                            |
| <input type="checkbox"/> Årbok 1994    | <input type="checkbox"/> Årbok 2001                  | <input type="checkbox"/> Årbok 2008 |                                            |

Jeg ønsker:

- ☐ Å bli medlem - kontingent kun kr 100,- per år
- ☐ Kulturminneguide - "Vandring i bydel Bjerke" kr 50,-
- ☐ "Vandring på Grorud" 2. utgave kr 100,-
- ☐ Groruddalen Kulturminneatlas kr 75,-
- ☐ En tysklandsfange forteller kr 100,-

Medlemsnr. \_\_\_\_\_ Navn \_\_\_\_\_

Adresse \_\_\_\_\_ Postnr. \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_  
(Sted/dato)

\_\_\_\_\_  
(Underskrift)